

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษาเรื่อง ผลกระทบจากนโยบายเปิดการค้าเสรีอาเซียนต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ พ.ศ. 2553 เป็นการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณ ประชากรกลุ่มเป้าหมายและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเป้าหมายการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรผู้ปลูกข้าวในพื้นที่ อำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ทั้งหมด 11 ตำบล 120 หมู่บ้าน มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำนวนมาก แต่มีเกษตรกรผู้ปลูกข้าวที่ขึ้นทะเบียนไว้กับทางราชการปี พ.ศ. 2552/2553 จำนวน 1,855 ราย โดยผู้ศึกษาได้สุ่มแบบสอบถามให้เกษตรกรจำนวน 156 ชุด ได้กลับมา 156 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนกลุ่มที่ตัวอย่างกำหนดไว้ 156 คน โดยมีรายละเอียดข้อมูลดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

(ตารางที่ 2 – ตารางที่ 9)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจต่อนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน ของเกษตรกร

(ตารางที่ 10 - ตารางที่ 11)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจากนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน

(ตารางที่ 12)

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

(ตารางที่ 13)

ส่วนที่ 5 ข้อมูลปัญหาอุปสรรคของเกษตรกร และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมุติฐาน

(ตารางที่ 14-17)

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวจำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	149	95.5
หญิง	7	4.5
รวม	156	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่าเกษตรกรชาวนาส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 95.5 รองลงมา
เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 4.5

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามช่วงอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 40 ปี	8	5.13
41 – 50 ปี	52	33.33
51 – 60 ปี	72	46.15
มากกว่า 60 ปี	24	15.39
รวม	156	100

จากตารางที่ 4.2 พบว่าเกษตรกรผู้ปลูกข้าวส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปีคิดเป็นร้อยละ
คือร้อยละ 46.15 รองลงมามีอายุ 41-50 ปี ร้อยละ 33.33 รองลงมามีอายุมากกว่า 60 ปี ร้อยละ 15.39
และ ระหว่างอายุไม่เกิน 40 ปี ร้อยละ 5.13

ตารางที่ 4.3 ระดับการศึกษาของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	104	66.5
มัธยมศึกษาตอนต้น	1	.6
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	16	10.3
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	11	7.1
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4	2.6
สูงกว่าปริญญาตรี	20	12.9
รวม	156	100

จากตารางที่ 4.3 พบว่าเกษตรกรชาวนาจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาร้อยละ 66.5 รองลงมาคือ สูงกว่าปริญญาตรีร้อยละ 2.6 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ร้อยละ 10.3 รองลงมาคือ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 7.1 รองลงมาคือปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ร้อยละ 2.6 และมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 0.6

ตารางที่ 4.4 จำนวน ร้อยละของเกษตรกรชาวนาที่มีพื้นที่ปลูกข้าว

จำนวนไร่	จำนวน	ร้อยละ
1 - 10 ไร่	105	67.31
11 - 20 ไร่	43	27.56
21 - 30 ไร่	7	4.49
มากกว่า 30 ไร่	1	0.64
รวม	156	100

จากตารางที่ 4.4 เกษตรกรชาวนาที่ให้ข้อมูลมาพื้นที่ในการปลูกข้าว 1-10 ไร่เป็นร้อยละ 67.31 รองลงมาพื้นที่ 11-20 ไร่ ร้อยละ 27.56 รองลงมาพื้นที่ 21-30 ไร่ ร้อยละ 4.49 และพื้นที่ มากกว่า 30 ไร่ ร้อยละ 0.64

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของเกษตรกรชาวนาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ในการปลูกข้าว

ชื่อพันธุ์	จำนวนไร่	ร้อยละ
ข้าวหอมมะลิ 105	74	47.4
ข้าวกข 6	63	40.4
ข้าวหอมประทุม	1	0.6
ข้าวสันป่าตอง 1	88	56.4
ข้าวญี่ปุ่น	7	4.5
ข้าวสุพรรณ	1	0.6

จากตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของเกษตรกรชาวนาที่ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวสันป่าตอง 1 คิดเป็นร้อยละ 56.4 รองลงมาคือใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวหอมมะลิ 105 คิดเป็นร้อยละ 47.4 ใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว กข 6 คิดเป็นร้อยละ 40.4

ตารางที่ 4.6 จำนวน เกษตรกรชาวนามีรายได้ค่าขายข้าว/ปี จำแนกตามรายได้

รายได้	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 50,000 บาท	73	46.2
50,001 – 60,000 บาท	14	8.9
60,001 – 70,000 บาท	7	4.4
70,001 – 80,000 บาท	9	5.7
80,001 – 90,000 บาท	8	5.1
มากกว่า 90,000 บาท	45	28.3
รวม	156	100

จากตารางที่ 4.6 พบว่าเกษตรกรชาวนามีรายได้ในการปลูกข้าว/ปี ไม่เกิน 50,000 บาทคิดเป็นร้อยละ 46.2รองลงมาคือ มากกว่า 90,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 28.3

ตารางที่ 4.7 จำนวน ร้อยละหนี้สินของเกษตรกรรชาวนาตามจำนวนที่เป็นหนี้

จำนวนเงินที่เป็นหนี้	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เป็นหนี้	18	11.54
2. เป็นหนี้	138	88.46
- ต่ำกว่า 10,000 บาท	23	14.7
- 10,000 – 100,000 บาท	95	60.6
- 100,0001– 200,000 บาท	10	6.4
- 200,001 – 300,000 บาท	4	2.6
- 300,001 – 400,000 บาท	3	1.9
- 400,001 – 500,000 บาท	1	.6
- มากกว่า 500,000 บาท	2	1.2
เป็นหนี้มากกว่า 500,000 บาท ต่ำกว่า 10,000 บาท		

จากตารางที่ 4.7 จากตารางพบว่าเกษตรกรรชาวนามีหนี้สินมากที่สุดอยู่จำนวน 10,000 – 100,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 60.6 เกษตรกรรชาวนามีหนี้สินจำนวน 138 ราย คิดเป็นร้อยละ 88.46 และไม่มีหนี้สินจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 11.54

ตารางที่ 4.8 จำนวน ร้อยละของเกษตรกรรชาวนา มีหนี้สิน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

วัตถุประสงค์ของการกู้เงิน	จำนวน	ร้อยละ
ซื้อเครื่องมือเครื่องใช้ทางการเกษตร	89	57.1
ใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน	54	34.6
ปรับปรุงที่ดิน	37	23.7
เป็นทุนในการประกอบอาชีพ	124	79.5
ให้หนี้เก่า	49	1.4
อื่นๆ	11	7.1

จากตารางที่ 4.8 พบว่าเกษตรกรรชาวนา มีหนี้สิน จำแนกตามวัตถุประสงค์ของการกู้เงิน โดยส่วนใหญ่ใช้เป็นทุนในการประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 79.5 รองลงมาใช้ซื้อเครื่องมือทางการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 57.1

ส่วนที่ 2 ตำราความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรชาวนาตอนนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน

ตารางที่ 4.9 ความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน

กระบวนการ ขั้นตอนของการประเมิน	ทราบ		
	ถูก จำนวน (ร้อยละ)	ผิด จำนวน (ร้อยละ)	รวม
1. การเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับสินค้าของประเทศสมาชิก อาเซียน กับตลาดโลก	136 (87.2)	20 (12.8)	156 100
2. เป้าหมายการดำเนินงานคือการขจัดภาษี สุลกากรให้หมดไป โดยทุกประเทศต้องลดภาษี ให้เหลือร้อยละ 0 ยกเว้นสินค้าบางประเภทที่ประเทศสมาชิกสามารถขอสงวนการลดภาษีเหลือเพียงร้อยละ 5 ได้	127 (81.4)	29 (18.6)	156 100
3. ประเทศสมาชิกต้องทยอยปรับลดภาษี สินค้าเกษตรให้เหลือ 0 ภายใน ปี พ.ศ.2553 – 2558 ไม่ว่าจะเป็นการส่งออก หรือนำเข้าสินค้า	127 (81.4)	29 (18.6)	156 100
4. ประเทศไทยต้องทยอยปรับลดภาษีหลายอย่างต่อเนื่อง และให้เหลือ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553	111 (71.2)	45 (28.8)	156 100
5. สินค้าเกษตรสำคัญ เช่น ข้าว ปาล์ม น้ำมัน น้ำตาล และถั่วเหลือง ที่ส่งออกและนำเข้าระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน คือ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ ต้องลดภาษี เหลือร้อยละ 0	115 (73.7)	41 (26.3)	156 100
6. สินค้าที่ได้รับการยกเว้นให้ภาษี ได้ร้อยละ 5 คือ เมล็ดกาแฟ มัันฝรั่ง เนื้อมะพร้าวแห้ง	98 (62.8)	58 (37.2)	156 100
7. การเปิดเสรีจะทำให้ประเทศไทย สามารถขยายตลาดสินค้าเกษตร โดยเฉพาะข้าว ไปยังต่างประเทศได้มากขึ้น	134 (85.9)	22 (14.1)	156 100

ตาราง 4.9 (ต่อ)

กระบวนการ ขั้นตอนของการประเมิน	ทราบ		
	ถูก จำนวน (ร้อยละ)	ผิด จำนวน (ร้อยละ)	รวม
8. การเปิดเสรีอาจทำให้มีการแข่งขันเกิดขึ้นสูง เพราะสินค้าเกษตรจากประเทศอื่น เช่น ข้าวจากต่างประเทศเข้ามาตีตลาดในไทย เพราะไม่สามารถจำกัดโควตา (จำนวน) การนำเข้าได้อีก	130 (83.3)	26 (16.7)	156 100
9. ชาวนาไทยจำเป็นต้องยกระดับขีดความสามารถในการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ ลดต้นทุน เน้นผลผลิต ต่อไร่ เพื่อให้แข่งขันกับข้าวจากประเทศอื่นได้โดย เฉพาะข้าวจากประเทศเวียดนาม	145 (92.9)	11 (7.1)	156 100
คะแนนสูงสุด 9 คะแนน คะแนนต่ำสุด 0 คะแนน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.19 (อยู่ในระดับมาก)			

ตารางที่ 4.10 ระดับความรู้ ความเข้าใจของเกษตรกรชาวนาต่อนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน

ระดับความรู้ความเข้าใจ	จำนวน	ร้อยละ
1.ความรู้ความเข้าใจสูง/มาก	72	46.15
2.ความรู้ความเข้าใจ ปานกลาง	58	37.18
3.ความรู้ความเข้าใจ ต่ำ/น้อย	26	16.67
รวม	156	100.00

พบว่าเกษตรกรชาวนาส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนโดยมีความรู้ความเข้าใจสูง/มากจำนวน 72 คนคิดเป็นร้อยละ 46.15 รองลงมาคือมีความรู้ความเข้าใจในระดับปานกลางจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 37.18 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย/ต่ำ จำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 16.6

จากการสำรวจความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวเกี่ยวกับนโยบายการค้าเสรีอาเซียน ในประเด็นหลักต่างๆพบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ตอบคำถามในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน (AFTA) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขันให้กับสินค้าของประเทศสมาชิก อาเซียน กับตลาดโลก มีผู้ตอบถูกจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 87.2 มีผู้ตอบผิดจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8

2. เป้าหมายการดำเนินงานคือการขจัดภาษี ศุลกากรให้หมดไปโดยทุกประเทศต้องลดภาษีให้เหลือร้อยละ 0 ยกเว้นสินค้าบางประเภทที่ประเทศสมาชิกสามารถขอสงวนมีผู้ตอบถูกจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4 มีผู้ตอบผิดจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6

3. ประเทศสมาชิกต้องทยอยปรับลดภาษี สินค้าเกษตรให้เหลือ 0 ภายใน ปี พ.ศ.2553 – 2558 ไม่ว่าจะเป็นการส่งออก หรือนำเข้าสินค้ามีผู้ตอบถูกจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 81.4 มีผู้ตอบผิดจำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 18.6

4. ประเทศไทยต้องทยอยปรับลดภาษีหลายอย่างต่อเนื่อง และให้เหลือ 0 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2553 มีผู้ตอบถูกจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 71.2 มีผู้ตอบผิดจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8

5. สินค้าเกษตรสำคัญ เช่น ข้าว ปาล์ม น้ำมัน น้ำตาล และถั่วเหลือง ที่ส่งออกและนำเข้าระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน คือ สิงคโปร์ อินโดนีเซีย มาเลเซีย บรูไน ฟิลิปปินส์ ต้องลดภาษีเหลือร้อยละ 0 มีผู้ตอบถูกจำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 73.7 มีผู้ตอบผิดจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3

6. สินค้าที่ได้รับการยกเว้นให้ภาษี ได้ร้อยละ 5 คือ เมล็ดกาแฟ มันฝรั่ง เนื้อมะพร้าวแห้งมีผู้ตอบถูกจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 62.8 มีผู้ตอบผิดจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2

7. การเปิดเสรีจะทำให้ประเทศไทย สามารถขยายตลาดสินค้าเกษตรโดยเฉพาะข้าว ไปยังต่างประเทศได้มากขึ้นมีผู้ตอบถูกจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 85.9 มีผู้ตอบผิดจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1

8. การเปิดเสรีอาจทำให้มีการแข่งขันเกิดขึ้นสูง เพราะสินค้าเกษตรจากประเทศอื่น เช่น ข้าวจากต่างประเทศเข้ามาตีตลาดในไทยเพราะไม่สามารถจำกัดโควตา (จำนวน) การนำเข้าได้อีกมีผู้ตอบถูกจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 มีผู้ตอบผิดจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7

9. ชาวนาไทยจำเป็นต้องยกระดับขีดความสามารถในการผลิตข้าวให้มีคุณภาพ ลดต้นทุน เน้นผลผลิต ต่อไร่ เพื่อให้แข่งขันกับข้าวจากประเทศอื่นได้โดย เฉพาะข้าวจากประเทศเวียดนามมีผู้ตอบถูกจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 92.9 มีผู้ตอบผิดจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจากนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน
ตารางที่ 4.11 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม
เกี่ยวกับผลกระทบที่ได้รับจากนโยบายการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน

ผลการดำเนินการตามนโยบาย	ผลกระทบที่ได้รับ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
ด้านบวก						
1. การเปิดเสรีข้าวช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพยายามผลิตข้าวให้มีคุณภาพสูงขึ้นเพื่อให้แข่งขันได้ ($\bar{x}=4.11, SD=0.94$)	68 43.6	45 28.8	39 25.0	1 0.6	3 1.9	156 100
2. ช่วยให้เกษตรกรพยายามหาวิธีการลดต้นทุนการผลิตเพื่อให้แข่งขันได้ ($\bar{x}=3.87, SD=1.01$)	48 30.8	61 39.1	30 19.2	14 9.0	3 1.9	156 100
3. ทำให้เกษตรกรไทยมีโอกาสในการขยายตลาดข้าวไทยให้กว้างขวางขึ้น ($\bar{x}=4.15, SD=0.77$)	54 34.6	77 49.4	21 13.5	3 1.9	1 0.6	156 100
4. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีอำนาจต่อรองราคาได้มากขึ้นเพราะตลาดขยาย ($\bar{x}=3.75, SD=1.15$)	54 34.6	41 26.3	31 19.9	28 17.9	2 1.3	156 100
5. ทำให้เกษตรกรไทยต้องให้ความสำคัญกับการปรับมาตรฐานการผลิต เพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพสูงขึ้น ($\bar{x}=3.94, SD=0.87$)	43 27.6	70 44.9	37 23.7	3 1.9	3.1.9 1.9	156 100
6. ช่วยทำให้มีการขยายการค้าข้าวระหว่างประเทศมากขึ้น ($\bar{x}=3.90, SD=0.90$)	43 27.6	65 41.6	41 26.3	4 2.6	3 1.9	156 100

ตาราง 4.11 (ต่อ)

ผลการดำเนินการตามนโยบาย	ผลกระทบที่ได้รับ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
7. ทำให้หน่วยงานเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาช่วยพัฒนาระบบการผลิตเพื่อให้ชาวนาสามารถลดต้นทุนและเพิ่มคุณภาพข้าวอย่างจริงจังมากขึ้น ($\bar{x}$ =3.89, SD=1.06)	55 35.3	48 30.8	42 26.8	4 2.6	7 4.5	156 100
8. ทำให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐต้องเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มธาตุอาหารให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยให้ชาวนา ($\bar{x}$ =3.93, SD=0.99)	52 33.3	57 36.5	36 23.1	7 4.5	4 2.6	156 100
9. ชาวนาได้รับความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและรู้จักลดต้นทุนพัฒนาคุณภาพข้าวมีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น ($\bar{x}$ =3.75, SD=1.0)	39 25.0	57 36.5	48 30.9	6 3.8	6 3.8	156 100
รวมผลกระทบด้านบวก ($\bar{x}$ =3.92, SD=0.970..)						
ด้านลบ						
10. ทำให้มีการไหลเข้าจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีราคาถูกกว่าเข้ามาตีตลาดข้าวในประเทศ ($\bar{x}$ =3.82, SD=1.3)	59 37.8	54 34.6	16 10.3	10 6.4	17 10.9	156 100
11. การลักลอบนำเข้าข้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน ($\bar{x}$ =3.76, SD=1.35)	55 35.3	62 39.7	7 4.5	12 7.7	20 12.8	156 100

ตาราง 4.11 (ต่อ)

ผลการดำเนินการตามนโยบาย	ผลกระทบที่ได้รับ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยมาก	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
12. ทำให้ราคาข้าวไทยไม่มี เสถียรภาพและไม่สามารถแข่งขัน ในตลาดโลกได้ ($\bar{x}$ =3.59, SD=1.26)	45 28.8	48 30.8	32 20.5	17 10.9	14 9.0	156 100
13. ราคาข้าวในประเทศจะตกต่ำ เพราะมีการไหลเข้าจากประเทศ เพื่อนบ้าน ($\bar{x}$ =3.93, SD=1.14)	62 39.7	47 30.1	31 19.9	7 4.5	9 5.8	156 100
14. ชาวนาถูกเอาเปรียบจากผู้ค้าข้าว มากขึ้น ($\bar{x}$ =4.20, SD=0.99)	77 49.4	48 30.7	22 14.1	4 2.6	5 3.2	156 100
15. เกษตรกรไม่มีความพร้อม ($\bar{x}$ =3.57, SD=1.10)	35 22.4	50 32.1	50 32.1	12 7.7	9 5.7	156 100
16. เกษตรกรรายย่อยไม่พร้อมจะ แข่งขัน (X =3.65, SD=1.15)	44 28.2	46 29.5	42 26.9	16 10.3	8 5.1	156 100
17. เกษตรกรไม่มีความรู้ความ เข้าใจเรื่องโครงสร้างตลาดและ กลไกราคาที่ขาดตอนของเกษตรกร ชาวนา ($\bar{x}$ =4.06, SD=1.11)	71 45.5	45 28.9	28 17.9	3 1.9	9 5.8	156 100
18. เกษตรกรชาวนาเวียนอยู่กับ ปัญหาหนี้สิน และผลผลิตตกต่ำ มากขึ้น (X =4.18, SD=1.10)	83 53.2	39 25.0	22 14.1	4 2.6	8 5.1	156 100
รวมผลกระทบด้านลบ ($\bar{x}$ =3.86, SD=1.17)						

จากตารางที่ 4.11 เป็นผลการวิเคราะห์ระดับผลกระทบที่เกษตรกรชาวนาได้รับจากนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน โดยแบ่งเป็นผลกระทบจากการดำเนินการตามนโยบายด้านบวก 9 ข้อ พบว่าเกษตรกรได้รับผลกระทบด้านบวกโดยรวมในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.92, S.D.=0.97 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นที่ระบุไว้ในข้อคำถามทุกข้อพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าได้รับผลในระดับมากทุกประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ทำให้เกษตรกรไทยมีโอกาสในการขยายตลาดข้าวไทยให้กว้างขวางขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.15 SD=0.77) โดยมีผลอยู่มากจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมา มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 54 คน คิดเป็น

ร้อยละ 34.6 มีความเห็นว่ามีปานกลาง จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 13.5 มีผลน้อยจำนวน 3 คนคิดเป็นร้อยละ 1.9 มีผลน้อยมากจำนวน 1 คนคิดเป็นร้อยละ 0.6

2. การเปิดเสรีข้าวช่วยให้เกษตรกรผู้ปลูกข้าวพยายามผลิตข้าวให้มีคุณภาพสูงขึ้นเพื่อให้แข่งขันได้ (มีค่าเฉลี่ย 4.11 S.D=0.94) ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุด จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 43.6 รองลงมา มีความเห็นว่ามีผลมากจำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และมีผลน้อยมากจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และมีความเห็นว่ามีผลน้อยจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.6

3. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ทำให้เกษตรกรไทยต้องให้ความสำคัญกับการปรับมาตรฐานการผลิต เพื่อให้ได้ข้าวที่มีคุณภาพสูงขึ้น (มีค่าเฉลี่ย 3.94 S.D=0.87) โดยมีผลมากจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมา มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.7 และมีผลน้อยจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และน้อยมากจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

4. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ทำให้หน่วยงานและเจ้าหน้าที่รัฐต้องเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มธาตุอาหารให้ดินมีความอุดมสมบูรณ์ เพื่อลดการใช้ปุ๋ยให้ชาวนา (ค่าเฉลี่ย 3.93 S.D=0.99) มีผลมากจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมา มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 และมีผลน้อยจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และน้อยมากจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

5. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ช่วยทำให้มีการขยายการค้าข้าวระหว่างประเทศมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.90 S.D=0.90) มีความเห็นว่ามีผลมากจำนวน 65 คน คิดเป็น ร้อยละ 41.6 รองลงมา มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และมีผลน้อยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6 และน้อยมากจำนวน 3 คน คิดเป็น ร้อยละ 1.9

6. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ทำให้หน่วยงานเจ้าหน้าที่รัฐเข้ามาช่วยพัฒนาระบบการผลิตเพื่อให้ชาวนาสามารถลดต้นทุนและเพิ่มคุณภาพข้าวอย่างจริงจังมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.89 S.D=1.06) มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมาเห็นว่ามีผลมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 และมีผลน้อยมากจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 และน้อยมากจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

7. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ช่วยให้เกษตรกรพยายามหาวิธีการลดต้นทุนการผลิตเพื่อแข่งขันได้ (ค่าเฉลี่ย 3.87 S.D=1.01) มีผลกระทบมากจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมาเห็นว่ามีผลมากที่สุด จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 และมีผลน้อยมากจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 และน้อยมากจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

8. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ชาวนาได้รับความรู้จากหน่วยงานภาครัฐและรู้จักลดต้นทุนการพัฒนาคุณภาพข้าวและมีขีดความสามารถในการแข่งขันมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.75 S.D=1.0) มีความเห็นว่ามีผลมากจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมาเห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 เห็นว่ามีผลมากที่สุด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีผลน้อยจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และน้อยมากจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8

9. เกษตรกรผู้ปลูกข้าวมีอำนาจต่อรองราคาได้มากขึ้นเพราะตลาดขยาย (ค่าเฉลี่ย 3.75 S.D=1.15) ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 รองลงมาเห็นว่ามีผลมากจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 และมีผลน้อยจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 และน้อยมากจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

ผลการดำเนินการตามนโยบายด้านลบมี 9 ข้อ พบว่าเกษตรกรได้รับผลกระทบจากนโยบายโดยรวมในระดับมากเช่นเดียวกัน (มีค่าเฉลี่ย 3.86, S.D. = 1.17) เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของผลกระทบด้านลบตามที่ระบุไว้ในแบบสอบถามพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นว่าได้รับผลกระทบในระดับมากทุกประเด็น (ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49) โดยมีรายละเอียดดังนี้

10. ชาวนาถูกเอาเปรียบจากผู้ค้าข้าวมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.20 S.D=0.99) มีผลมากที่สุดจำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 49.4 รองลงมาเห็นว่ามีผลมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 และมีผลน้อยมากจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 และน้อยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

11. เกษตรกรชาวนาวนเวียนอยู่กับปัญหานี้สิน และผลผลิตตกต่ำมากขึ้น (ค่าเฉลี่ย 4.18 S.D=1.10) มีผลมากที่สุดจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 53.2 รองลงมาเห็นว่ามีผลมาก

จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 และมีผลน้อยมากจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1 และผลกระทบน้อยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

12. เกษตรกรไม่มีความรู้ความเข้าใจเรื่องโครงสร้างตลาดและกลไกราคาที่ขาดตอนของเกษตรกรชาวนา (ค่าเฉลี่ย 4.18 S.D=1.10) มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 รองลงมามีความเห็นว่ามีผลมาก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.9 เห็นว่ามีผลปานกลางจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 และมีผลน้อยมากจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และน้อยจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

13. ราคาข้าวในประเทศจะตกต่ำเพราะมีการไหลเข้าจากประเทศเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.93 S.D=1.14) มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมามีความเห็นว่ามีผลมาก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 เห็นว่ามีผลปานกลาง จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 19.9 และมีผลน้อยมากจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8 และน้อยจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

14. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรีทำให้มีการไหลเข้าของข้าวจากประเทศเพื่อนบ้านที่มีราคาถูกกว่าเข้ามาตีตลาดข้าวในประเทศ (ค่าเฉลี่ย 3.82 S.D=1.30) มีความเห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมามีความเห็นว่ามีผลมาก จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 34.6 เห็นว่ามีผลปานกลางจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และมีผลน้อยจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 และน้อยมากจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9

15. การลักลอบนำเข้าข้าวจากประเทศเพื่อนบ้าน (ค่าเฉลี่ย 3.76 S.D=1.35) มีผลมากจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 39.7 รองลงมามีความเห็นว่ามีผลมากที่สุด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 เห็นว่ามีผลน้อยมากจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 และมีผลน้อยจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และปานกลางจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5

16. เกษตรกรรายย่อยไม่พร้อมจะแข่งขัน (ค่าเฉลี่ย 3.65 S.D=1.15) มีผลมากจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 รองลงมามีความเห็นว่ามีผลมากที่สุด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 เห็นว่ามีปานกลางจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 ผลน้อยจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และมีผลน้อยมากจำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1

17. การดำเนินนโยบายเขตการค้าเสรี ทำให้ราคาข้าวไทยไม่มีเสถียรภาพและไม่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ (ค่าเฉลี่ย 3.59 S.D=1.26) มีผลมากจำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมามีความเห็นว่ามีผลมากที่สุด จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 เห็นว่ามีผลปานกลางจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 ผลน้อยจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9 และมีผลน้อยมากจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0

18. เกษตรกรไม่มีความพร้อม (ค่าเฉลี่ย 3.57 S.D=1.10) มีผลมากจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมาเห็นว่ามีปานกลาง จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 เห็นว่ามีผลมากที่สุดจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 และมีผลน้อยจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 และน้อยมากจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

ตารางที่ 4.12 ข้อมูลการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสันป่าตอง

ผลการดำเนินการตามนโยบายทำให้ เกษตรกรมีการปรับตัว	ระดับการปรับตัว					
	อย่างมาก	ค่อนข้าง มาก	พอ สมควร	ค่อนข้าง น้อย	น้อยมาก หรือไม่ ปฏิบัติ	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
1. ใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีผลผลิตสูงต้านทาน โรคและแมลง ($\bar{x}=3.89$, $SD=0.97$)	48 30.8	56 35.8	43 27.6	5 3.2	4 2.6	156 100
2. ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว/ไร่ เหลือ 15 – 25 กก. ($\bar{x}=3.62$, $SD=0.89$)	30 19.2	48 30.8	70 44.9	5 3.2	3 1.9	156 100
3. ลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยใส่ 3 ครั้ง เท่าที่ ข้าวจำเป็นต้องใช้ ($\bar{x}=3.38$, $SD=1.0$)	22 14.1	48 30.8	59 37.8	22 14.1	5 3.2	156 100
4. ลดการใช้สารเคมีและหันมาใช้ วิธีการป้องกันกำจัด โรคและแมลง แบบผสมผสานแทน ($\bar{x}=3.03$, $SD=1.17$)	18 11.5	38 24.4	50 32.10	32 20.5	18 11.5	156 100
5. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดย การไม่เผาฟางและมีการจัดการฟางที่ เหมาะสมเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้กับดิน ($\bar{x}=3.55$, $SD=1.12$)	38 24.4	45 28.8	45 28.8	22 14.10	6 3.9	156 100
6. ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงเพื่อความพออยู่พอกิน มีความ พอดีไม่ฟุ้งเฟ้อ ($\bar{x}=3.45$, $SD=1.02$)	24 15.4	50 32.1	63 40.4	10 6.4	9 5.7	156 100

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ผลการดำเนินการตามนโยบายทำให้ เกษตรกรมีการปรับตัว	ระดับการปรับตัว					
	อย่างมาก	ค่อนข้าง มาก	พอ สมควร	ค่อนข้าง น้อย	น้อยมาก หรือไม่ ปฏิบัติ	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
7. จัดทำบัญชีครัวเรือน บันทึกรายรับ รายจ่าย เพื่อวิเคราะห์หา ต้นทุน-กำไร ที่ได้จากการทำนา ($\bar{x}=2.69$, $SD=1.24$)	13 8.4	25 16.1	55 35.5	25 16.1	37 23.9	156 100
8. ลดต้นทุนผลิตข้าวโดยวิธีการปลูก ข้าวแบบใหม่ของการกรมการข้าวด้วยการ ปลูกข้าวโดยวิธีการโยนกกล้า ($\bar{x}=2.25$, $SD=1.17$)	8 5.1	12 7.7	46 29.5	35 22.4	55 35.3	156 100
9. ลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยการใส่ แผ่นเทียบสี ใบข้าว ($\bar{x}=2.30$, $SD=1.16$)	5 3.2	23 14.7	36 23.1	42 26.9	50 32.1	156 100
10. ลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยการทำ ปุ๋ยพืชสดและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าว ($\bar{x}=3.12$, $SD=1.15$)	17 10.9	43 27.6	57 36.5	20 12.8	19 12.2	156 100
11. เตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนปลูก ($\bar{x}=4.09$, $SD=1.03$)	64 41.0	62 39.8	18 11.5	5 3.2	7 4.5	156 100
12. รักษาระดับน้ำให้เหมาะสมกับ ระยะเวลาการเติบโตของข้าวก่อนปัก ดำและขณะข้าวตั้งท้อง ($\bar{x}=3.94$, $SD=1.06$)	56 35.9	58 37.2	25 16.0	12 7.7	5 3.2	156 100

ตาราง 4.12 (ต่อ)

ผลการดำเนินการตามนโยบายทำให้ เกษตรกรมีการปรับตัว	ระดับการปรับตัว					
	อย่างมาก	ค่อนข้าง มาก	พอ สมควร	ค่อนข้าง น้อย	น้อยมาก หรือไม่ ปฏิบัติ	รวม
	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)	จำนวน (ร้อยละ)
13. สำรวจแปลงนาและสังเกตวันที่ ข้าวออกรวงเพื่อกำหนดวันเก็บเกี่ยวที่ เหมาะสมเพื่อไม่ให้สูญเสียน้ำหนัก และคุณภาพข้าว ($\bar{x}$ =3.84, SD=1.11)	47 30.1	67 42.9	22 14.1	11 7.1	9 5.8	156 100
14. วางแผนและจัดเตรียมคนหรือรถ เกี่ยวข้าวไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันปัญหา การเก็บเกี่ยวตามกำหนด ($\bar{x}$ =3.90, SD=1.04)	48 30.8	65 41.7	32 20.5	2 1.3	9 5.7	156 100
15. เก็บเกี่ยวมีการทำความสะอาดรถ เกี่ยวนวดเพื่อป้องกันเมล็ดพืชหรือ พันธุ์ข้าวอื่นปะปนและเกี่ยวไม่เร็ว เกินไปเพื่อป้องกันไม่ให้สูญเสีย น้ำหนัก ($\bar{x}$ =3.46, SD=1.14)	26 16.7	61 39.1	43 27.6	11 7.1	15 9.5	156 100
16. หลังเก็บเกี่ยวแล้วมีการนำข้าวไป ตากแดดหรือใช้เครื่องอบเพื่อลด ความชื้นทันที (ภายใน 24 ชม.) ($\bar{x}$ = 3.31, SD=1.33)	33 21.2	44 28.2	44 28.2	9 5.8	26 16.6	156 100
17. ทำความสะอาดเมล็ดข้าวเพื่อกำจัด สิ่งเจือปนต่างๆ และบรรจุใส่ภาชนะที่ สะอาดและนำไปเก็บในโรงเก็บที่ สะอาดมิดชิด ($\bar{x}$ =3.49, SD=1.28)	39 25.0	48 30.8	40 25.6	9 5.8	20 12.8	156 100
รวม ($\bar{x}$ =3.37, SD=1.11)						

จากตารางที่ 4.12 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการปรับตัวของเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอ สันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีจำนวน 17 ข้อ พบว่าโดยรวมเกษตรกรชาวนามีการปรับตัว แต่การปรับตัวมีความแตกต่างกันค่อนข้างมากโดยมีค่าเฉลี่ย 3.37, (S.D. = 1.11)

เมื่อพิจารณาถึงการปรับตัวของเกษตรกรในแต่ละประเด็นพบว่าประเด็นที่ เกษตรกรปรับตัวในระดับมากและระดับปานกลางดังนี้

1. เตรียมเมล็ดพันธุ์ข้าวก่อนการปลูก (ค่าเฉลี่ย 4.09, S.D.= 1) โดยมีผู้ตอบว่ามีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 41 รองลงมา มีการปรับค่อนข้างมาก จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 39.8 มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 มีการปรับตัวน้อยมาก หรือไม่ปฏิบัติจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 4.5 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

2. รักษาระดับน้ำให้เหมาะสมกับระยะเวลาการเติบโตของข้าวก่อนปักดำและขณะข้าวตั้งท้อง(ค่าเฉลี่ย 3.94, S.D.= 1.06) โดยมีผู้ตอบว่ามีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 37.2 รองลงมา มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.9 มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.0 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อยจำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

3. วางแผนและจัดเตรียมคนหรือรถเกี่ยวข้าวไว้ล่วงหน้าเพื่อป้องกันปัญหาการเก็บเกี่ยวตามกำหนด (ค่าเฉลี่ย 3.90, S.D.= 1.04) โดยมีผู้ตอบว่ามี มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา มีการปรับอย่างมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.3

4. ใช้เมล็ดพันธุ์ที่มีผลผลิตสูงด้านทานโรคและแมลง (ค่าเฉลี่ย 3.89, S.D.= 0.97) มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 35.8 รองลงมา มีการปรับอย่างมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.6

5. สำรวจแปลงนาและสังเกตวันที่ข้าวออกรวงเพื่อกำหนดวันเก็บเกี่ยวที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้สูญเสียน้ำหนักและคุณภาพข้าว (ค่าเฉลี่ย 3.84, S.D.= 1.11) มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา มีการปรับอย่างมาก จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 30.1 มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

6. ลดการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว/ไร่ เหลือ 15 – 25 กิโลกรัม (ค่าเฉลี่ย 3.62, S.D.=0.89) มีการปรับพอสสมควร จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 44.9 รองลงมา มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 19.2 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

7. เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินโดยการไม่เผาฟางและมีการจัดการฟางที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มธาตุอาหารให้กับดิน (ค่าเฉลี่ย 3.55, S.D.= 1.12) มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 รองลงมา มีการปรับตัวพอสสมควร จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.10 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 3.9

8. ทำความสะอาดเมล็ดข้าวเพื่อกำจัดสิ่งเจือปนต่างๆ และบรรจุใส่ภาชนะที่สะอาดและนำไปเก็บในโรงเก็บที่สะอาดมิดชิด (ค่าเฉลี่ย 3.49, S.D.= 1.28) มีการปรับค่อนข้างมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 รองลงมา มีการปรับตัวพอสสมควร จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 25.6 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 25 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

9. ปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อความพออยู่พอกิน มีความพอดีไม่ฟุ้งเฟ้อ (ค่าเฉลี่ย 3.45, S.D.= 1.02) มีการปรับมีการปรับตัวพอสสมควร จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 รองลงมา มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 15.4 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 6.4 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.7

10. เก็บเกี่ยวมีการทำความสะอาดรถเกี่ยวนวดเพื่อป้องกันเมล็ดวัชพืชหรือพันธุ์ข้าวอื่นปะปนและเกี่ยวไม่เร็วเกินไปเพื่อป้องกันไม่ให้สูญเสียน้ำหนัก (ค่าเฉลี่ย 3.46 S.D.= 1.14) มีการปรับมีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมา คือมีการปรับตัวพอสสมควร จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.7 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 9.5 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 7.1

11. ลดการใช้ปุ๋ยเคมีโดยใส่ 3 ครั้ง เท่าที่ข้าวจำเป็นต้องใช้ (ค่าเฉลี่ย 3.38 S.D.=0.99) มีการปรับมีการปรับตัวพอสสมควร จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมา คือมีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 22 คน คิดเป็น

ร้อยละ 14.1 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 14.1 มีการปรับตัวน้อยมาก หรือไม่ปฏิบัติจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

12. หลังการเก็บเกี่ยวแล้วมีการนำข้าวไปตากแดดหรือใช้เครื่องอบเพื่อลดความชื้นทันที (ภายใน 24 ชม.) (ค่าเฉลี่ย 3.31 S.D.= 1.33) มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 21.2 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 16.6 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.8

13. ลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยการทำปุ๋ยพืชสดและใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าว (ค่าเฉลี่ย 3.12 S.D.= 1.15) มีการปรับตัวพอสมควรจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 36.5 รองลงมา มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 12.8 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 12.2 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.9

14. ลดการใช้สารเคมีและหันมาใช้วิธีป้องกันกำจัดโรคและแมลงแบบผสมผสานแทน (ค่าเฉลี่ย 3.03 S.D.= 1.17) มีการปรับตัวพอสมควรจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.10 รองลงมา มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อย จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 11.5

15. จัดทำบัญชีครัวเรือน บันทึกรายรับ รายจ่าย เพื่อวิเคราะห์หาต้นทุน-กำไร ที่ได้จากการทำนา (ค่าเฉลี่ย 2.69 S.D.= 1.24) มีการปรับตัวพอสมควรจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมา มีการปรับตัวค่อนข้างน้อยจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 มีการปรับตัวค่อนข้างน้อยจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 16.1 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 8.4

16. ลดต้นทุนการผลิตข้าวโดยใช้แผ่นเทียบสีใบข้าว (ค่าเฉลี่ย 2.30 S.D.= 1.16) มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 32.1 รองลงมา มีการปรับตัวค่อนข้างน้อยจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 26.9 มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 23.1 มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 14.7 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.2

17. ลดต้นทุนผลิตข้าวโดยวิธีการปลูกข้าวแบบใหม่ของกรมการข้าว ด้วยการปลูกข้าวโดยวิธีการโยนกกล้า (ค่าเฉลี่ย 2.25 S.D.= 1.17) มีการปรับตัวน้อยมากหรือไม่ปฏิบัติจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 35.3 รองลงมา มีการปรับตัวพอสมควร จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 มีการปรับตัว

ค่อนข้างน้อยจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 22.4 มีการปรับตัวค่อนข้างมาก จำนวน 12 คิดเป็นร้อยละ 7.7 มีการปรับตัวอย่างมาก จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.1

ส่วนที่ 5 ข้อมูลปัญหาอุปสรรคของเกษตรกร และข้อเสนอแนะของเกษตรกรผู้ปลูกข้าว ในอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ จากการแจกแบบสอบถาม 156 ชุด เกษตรกรได้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

ด้านการผลิต

เนื่องจากข้าวมีราคาสูง เกษตรกรชาวนามีการแข่งขันกันปลูกข้าวทำให้มีปัญหาด้านการชลประทาน น้ำไม่สม่ำเสมอ และราคาปุ๋ยที่แพงขึ้นทุกวัน เกษตรกรขอความร่วมมือทางหน่วยงานราชการทำการบริหารจัดการระบบการใช้น้ำชลประทานให้เป็นระบบ เนื่องจากปัจจุบันเมื่อทางหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดคลองชลประทานแล้วเมื่อเสร็จสิ้นก็ปล่อยน้ำตามมีตามเกิดไม่ได้มีการจัดการอย่างเหมาะสม ปล่อยให้เกษตรกรแย่งชิงน้ำกันเอง เกษตรกรชาวนารายใหญ่มีการกักเก็บน้ำไว้ใช้เอง เกษตรกรอยู่ต้นทางมีน้ำใช้ แต่เกษตรกรปลายทางขาดแคลนน้ำ

นอกจากปัญหาเรื่องน้ำ ยังมีปัญหาโรคระบาด ปัญหาเกษตรกรใช้เมล็ดพันธุ์ที่ใช้ปลูกซ้ำๆ ทำให้ผลผลิตไม่มีคุณภาพ เนื่องจากถ้าไปซื้อเมล็ดพันธุ์จากหน่วยราชการจะทำให้มีต้นทุนสูง นอกจากนี้การปลูกข้าวยังมีต้นทุนการผลิตในด้านอื่นๆ สูงขึ้น เช่น ค่าปุ๋ย ค่าเมล็ดพันธุ์ ค่าขนส่ง นอกจากนี้ยังขาดแรงงานในการเพาะปลูก ค่าแรงงานสูง ราคาปุ๋ยแพง ขาดเงินทุนและการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐในการให้ความช่วยเหลือเมล็ดพันธุ์คุณภาพดี ผลผลิตไม่ค่อยได้ผลเท่าที่ควร เพราะมีโรคแมลงมารบกวนมากโดยเฉพาะหอยเชอรี่ระบาดมาก มีแมลงศัตรูข้าวและโรคใบไหม้ การผลิตมีปัญหาตอนเริ่มปลูกข้าว เนื่องจากมีหอยมากและปัจจุบันมีโรคมากทำให้ได้ผลผลิตไม่ค่อยมาก และปัญหาไม่ได้เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ต้องการและพันธุ์ข้าวที่ดีพอ เนื่องจากเมล็ดพันธุ์คุณภาพดีด้านทานโรคสูงของหน่วยงานราชการมีไม่เพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

ปัญหาด้านการตลาดและราคา

การตลาดถูกกำหนดราคาจากพ่อค้าคนกลางทำให้ราคาคต่ำ เพราะการกำหนดราคาที่ซื้อไม่มีหน่วยงานของรัฐมาดูแลถึงท้องถื่น ชาวนาไม่มีความรู้เรื่องราคาตลาดทำให้ราคาถูกกำหนดจากพ่อค้าคนกลาง ส่งผลให้ราคาข้าวไม่แน่นอน บางช่วงราคาแพง บางช่วงราคาถูก เมื่อข้าวออกสู่ตลาดมากขึ้น ราคาข้าวก็จะเริ่มลดลง เกษตรกรมีความจำเป็นต้องขาย จึงทำให้ขาดทุน หรือเกือบขาดทุน และเมื่อราคาข้าวแพง แต่เกษตรกรขายข้าวออกไปแล้ว เพราะไม่มีที่เก็บข้าว ข้าวราคาแพงจึงติดอยู่กับพ่อค้าคนกลาง และในส่วนของสหกรณ์การเกษตรยังสร้างปัญหาให้เกษตรกร เพราะรับ

ซึ่งถูกกว่าโรงสีข้างนอก เกษตรกรไม่มีโรงเก็บเมล็ดพันธุ์ เมื่อเก็บเกี่ยวเสร็จมีเมล็ดพันธุ์จำนวนมาก แต่ไม่มีที่เก็บทำให้เกษตรกรชาวนาจำเป็นต้องขายเมล็ดพันธุ์ทันทีจึงถูกกดราคาขายเมล็ดพันธุ์ไปในราคาถูกเมื่อราคาข้าวมีราคาสูงเมล็ดพันธุ์ก็ตกอยู่ในมือพ่อค้าคนกลาง เกษตรกรชาวนาไม่ได้รับผลประโยชน์ที่แท้จริง

ปัญหาด้านการช่วยเหลือจากหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เกษตรกรได้รับความช่วยเหลือจากทางราชการล่าช้าเมื่อเกิดปัญหาไม่ว่าจะเกิดโรคระบาด ภัยธรรมชาติ เกษตรจึงต้องการให้ ภาครัฐเป็นผู้รับซื้อโดยตรงจากเกษตรกรโดยไม่ผ่านพ่อค้าคนกลาง นอกจากนี้ต้องการให้ ภาครัฐเข้ามาช่วยในด้านราคาผลผลิต โดยให้ความรู้เรื่องเกี่ยวกับการผลิตให้แก่เกษตรกร และให้ภาครัฐเข้ามาแทรกแซง ปรับราคาปุ๋ย ยาปราบศัตรูข้าว ให้มีราคาถูกกว่านี้ และต้องการให้จัดให้ระบบน้ำชลประทานอย่างสม่ำเสมอ หรือสร้างอ่างเก็บน้ำหรือเขื่อนเพื่อให้มีน้ำใช้ในฤดูแล้ง เพื่อให้มีน้ำใช้ตลอด เกษตรกรอยากให้ภาครัฐเข้ามาแก้ปัญหา แบบจริงจัง ความต้องการของเกษตรกรอีกอย่างหนึ่งคือการให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุน เรื่องลานตากข้าว และเครื่องอบแห้ง ไว้ประจำหมู่บ้านและตำบล เพื่อแก้ปัญหาเวลาเก็บเกี่ยวหน้าฝน อยากให้หน่วยงานของรัฐมาให้ความรู้ไม่ควรให้ความรู้เฉพาะทฤษฎีเท่านั้น แต่ควรลงมือปฏิบัติให้เห็นเป็นรูปธรรมตามแบบการปลูกข้าวของชาวนา เพื่อหาสาเหตุการเกิดปัญหาและแก้ปัญหาได้ถูกจุด และให้เจ้าหน้าที่ของภาครัฐเข้ามาทำร่วมกับชาวบ้านแบบแปลงสาธิตจริงๆ เมื่อเกิดปัญหาเกษตรกรจะได้มีที่ปรึกษาและที่พึ่งได้ เนื่องจากเมื่อเกิดปัญหาจะได้รับความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการแบบล่าช้า และไม่ทันเหตุการณ์ อยากให้หน่วยงานราชการเข้ามาให้ความรู้เกี่ยวกับการกำจัดแมลงศัตรูข้าว อยากให้ภาครัฐจัดหายาปราบศัตรูข้าวที่ตรงกับโรคข้าวจริงๆ การเกษตรทุกวันนี้เกษตรกรเหมือนถูกลอยแพ ไม่มีเจ้าหน้าที่หน่วยไหนเลย เข้ามาดูแล ทำไปตามมีตามเกิดไม่ได้ให้คำแนะนำด้านการใส่ปุ๋ย และวิธีการใหม่ๆ เลย อยากให้หน่วยงานภาครัฐช่วยให้ความรู้ความเข้าใจในปัญหาของเรื่องข้าวแก่เกษตรกรให้มากกว่าที่เป็นอยู่ อยากให้หน่วยงานราชการส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้ปุ๋ยที่มีราคาถูก โดยรัฐให้การช่วยเหลือหรือใช้ปุ๋ยอินทรีย์ และอยากให้รัฐบาลจัดหาที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรชาวนา เนื่องจากเกษตรกรชาวนาส่วนใหญ่เช่าที่นาทำกิน เลยทำให้มีต้นทุนการผลิตสูง และต้องการให้หน่วยงานภาครัฐเข้ามาสนับสนุนงบประมาณ สำหรับก่อสร้าง ลานตากข้าว ยุ้งฉาง โรงสีชุมชน เพื่อส่งเสริมให้เกษตรกรชาวนามีความเข้มแข็ง ขายข้าวได้ราคาดี สามารถพึ่งพาตัวเองได้ ไม่มีหนี้สิน ทำให้ลูกหลานเกษตรกรมีความสนใจอยากจะทำอาชีพชาวนาทำให้เกิดเกษตรกรชาวนารุ่นใหม่ขึ้น ซึ่งปัจจุบันนี้วันเกษตรกรชาวนาจะลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากประกอบอาชีพการทำนาแล้วทำให้เกิดภาวะหนี้สิน มากกว่ากำไร

ด้านอื่นๆ

ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐช่วยจัดหารถเกี่ยวให้แก่หมู่บ้าน หรือตำบลอย่างน้อย ตำบลละ 2 คัน เพื่อให้เกษตรกรลดต้นทุนในการจ้างแรงงาน โรคแมลงศัตรูข้าวมาก ทำให้มีการใช้สารเคมี ค่าขนส่งแพง อยากให้หน่วยงานภาครัฐให้ความรู้แก่เกษตรกรในเรื่องเครื่องจักร เนื่องจากเวลานำข้าวไปขาย พ่อค้าคนกลางใช้เครื่องจักร ตวง ที่เกษตรกรไม่มีความรู้ ไม่รู้กลไก ควรมีการสำรวจเกี่ยวกับข้อมูลอย่างแท้จริง ราคาปุ๋ยแพง อยากให้หน่วยงานราชการออกมาให้ความรู้เกี่ยวกับการทำปุ๋ยอินทรีย์แบบรูกิ่ง เพื่อบรรเทาปัญหาปุ๋ยราคาแพง อยากให้หน่วยงานภาครัฐสนับสนุนเมล็ดพันธุ์ข้าวพันธุ์ดีแก่เกษตรกรชาวนา อยากให้มีการสำรวจข้อมูลปัญหาอุปสรรคของชาวนาอย่างแท้จริง และนำผลที่ได้ไปประชุมหาทางแก้ไขปัญหาแบบจริงจัง

ข้อเสนอแนะ

รัฐบาลควรที่จะกำหนดนโยบายที่แน่นอน และมีการประกันราคาที่เหมาะสม กับราคาข้าวในปัจจุบัน และควรที่จะรับจำนำข้าวกับเกษตรกรโดยตรง เกษตรกรขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการให้ความช่วยเหลือชาวนาอย่างทันทั่วถึงที่เมื่อได้รับความเดือดร้อน ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในการเกิดโรคระบาด การแก้ปัญหาให้ชาวนาได้ทันที ไม่ต้องรอให้ชาวนามาขอความช่วยเหลือถึงจะดำเนินการ เพราะเมื่อเกิดโรคระบาดก็จะเกิดอย่างรวดเร็ว การให้บริการข้อมูลข่าวสารควรจะให้บริการถึงพื้นที่ทุกๆหมู่บ้านให้เกษตรกรชาวนาได้รับทราบ ถึงวิธีการทำนาที่ถูกต้องโดยให้เกษตรกรทราบถึงวิธีการทำนาแบบใหม่ที่เพิ่มประสิทธิภาพและลดต้นทุนการผลิตข้าวอย่างจริงจัง

ส่วนที่ 6 การทดสอบสมมุติฐาน

การทดสอบสมมุติฐานของการศึกษา ผู้วิจัยได้ตั้งสมมุติฐานไว้ 3 ข้อดังนี้

1. เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในระดับน้อย
2. จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านลบมากกว่าบวก
3. จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ก่อให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรอย่างมากทั้งด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพข้าวและผลผลิต

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1 เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในระดับน้อย

ผู้ศึกษาใช้สถิติ One Sample t-test สำหรับทดสอบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนของเกษตรกรใน โดยมีเกณฑ์เฉลี่ยดังนี้ คือ

ตารางที่ 14.13 ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนของเกษตรกร

คะแนนความรู้ความเข้าใจ	การแปลผล
1 – 3	ความรู้ความเข้าใจระดับต่ำ
4 - 6	ความรู้ความเข้าใจระดับกลาง
7 – 9	ความรู้ความเข้าใจระดับสูง

สำหรับการทดสอบว่าค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีของเกษตรกร กับค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์วัดระดับความรู้ความเข้าใจในระดับน้อย คือ 3.00 โดยมีการกำหนดสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

H_1 : เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในระดับน้อย ถ้าค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ในตารางมีค่าเท่ากับหรือน้อยกว่าค่าที่กำหนด (3.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่า t มีค่าเป็นลบ

H_0 : เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในระดับไม่น้อยถ้าค่าที่กำหนด คำนวณได้ในตารางมีค่ามากกว่าค่าที่กำหนด (3.00) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่า t มีค่าเป็นบวก

โดยในการทดสอบให้ความหมายของระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน ในระดับน้อย หมายถึงคะแนนอยู่ในช่วง 0-3 และเมื่อนำมาเขียนให้อยู่ในรูปของตัวแปร ได้ดังนี้

$$H_0 : \mu > 3.00$$

$$H_1 : \mu \leq 3.00$$

ผู้ศึกษาได้นำค่า sig (2-tailed)/2 จาก output ที่ได้จากโปรแกรม SPSS นำไปเปรียบเทียบกับค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 99% หรือ $\alpha = 0.01$ เนื่องจากการทดสอบแบบทางเดียวข้างมาก จึงต้องนำค่า sig (2-tailed)/2 ถ้าค่า sig (2-tailed)/2 น้อยกว่า 0.01 และค่า t เป็นลบ จะถือว่าปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 ถ้าค่า sig (2-tailed)/2 มากกว่า 0.01 และค่า t เป็นบวก จะถือว่ายอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1

และจะปฏิเสธสมมติฐาน H_0 ก็ต่อเมื่อเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อเป็นจริงเท่านั้น ดังผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 14.14

ตารางที่ 14.14 วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบค่าสถิติ t ของ ระดับความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน

ตัวแปร	Test Value 3.00					
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ค่า Sig (2-tailed)	ค่า t ยอมรับที่ กำหนด (μ)	ค่า t
ความรู้ความเข้าใจของ เกษตรกรเกี่ยวกับ นโยบายเปิดเขต การค้าเสรีอาเซียน	156	7.19	0.234	0.0000	3.00	63.995

จากตารางที่ 14.14 จะเห็นว่าค่า $\text{sig (2-tailed)}/2 = 0.000/2 = 0.000$ ซึ่งมีค่าน้อยกว่าค่า α และค่า t เป็นลบ ดังนั้น เมื่อเงื่อนไขทั้ง 2 ข้อ เป็นจริงจึงถือว่าปฏิเสธ H_0 หรือยอมรับ H_1

ดังนั้น สมมติฐานที่ว่า เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนในระดับน้อย นั้น จากการคำนวณทางสถิติพบว่ายอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1 นั่นคือปฏิเสธสมมติฐาน ตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ นั่นคือเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจระดับไม่น้อย

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2 จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ก่อให้เกิดผลกระทบต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่ ด้านลบมากกว่าบวก

ผู้ศึกษาใช้สถิติทดสอบที่แบบจับคู่ (t-test Pairs) สำหรับประชากรกลุ่มเดียว

สำหรับทดสอบว่าค่าเฉลี่ยระหว่างผลกระทบจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง ได้เกิดผลกระทบด้านลบมากกว่าด้านบวกหรือไม่ โดยมีการกำหนดสมมติฐานในการศึกษาดังนี้

H_1 : ค่าเฉลี่ยระหว่างผลกระทบจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง ได้เกิดผลกระทบด้านลบมากกว่าด้านบวก

H_0 : ค่าเฉลี่ยระหว่างผลกระทบจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง ได้เกิดผลกระทบด้านบวกมากกว่าด้านลบ

โดยในการทดสอบความแตกต่างระหว่างผลกระทบด้านลบ (μ_1) และผลกระทบด้านบวก (μ_2) ของการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง นั้น เมื่อนำมาเขียนให้อยู่ในรูปของตัวแปรจะได้ดังนี้

โดยในการทดสอบความแตกต่างของผลกระทบที่เกษตรกรได้รับจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ในด้านลบและด้านบวก และเมื่อนำมาเขียนให้อยู่ในรูปของตัวแปร ได้ดังนี้

$$H_1: \mu_1 > \mu_2$$

$$H_0: \mu_1 \leq \mu_2$$

ผู้ศึกษาได้นำค่า sig (2-tailed)/2 จาก output ที่ได้จากโปรแกรม SPSS นำไปเปรียบเทียบกับค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ 95 % หรือ $\alpha = 0.05$ เนื่องจากการทดสอบแบบสองทาง ถ้าค่า sig (2-tailed) น้อยกว่า 0.05 จะถือว่าปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 ถ้าค่า sig (2-tailed) มากกว่า 0.05 จะถือว่ายอมรับ H_0 ปฏิเสธ H_1 และจะปฏิเสธ ดังผลการวิเคราะห์ปรากฏในตาราง 14.15

ตารางที่ 14.15 ผลการวิเคราะห์ระดับผลกระทบจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง

ผลกระทบจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่า Sig (2-tailed)	ค่า t
ด้านลบ	156	3.92	0.638	0.486	0.699
ด้านบวก	156	3.86	0.803		

จากตาราง 14.15 จะเห็นว่าค่า sig (2-tailed) = 0.486 ซึ่งมีค่ามากกว่าค่า α และดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 นั่นเอง หมายความว่า ค่าเฉลี่ยระหว่างผลกระทบจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตอง ไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบมากกว่าด้านบวก จึงสามารถสรุปได้ว่า จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ต่อเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในอำเภอสนป่าตองไม่ได้ก่อให้เกิดผลกระทบด้านลบมากกว่าด้านบวก อย่างมีนัยทางสถิติที่ 0.05

ดังนั้น สมมติฐานที่ 2 จึงไม่ได้รับการยอมรับ

การทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3 จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน มาใช้ ก่อให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรทั้งด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพข้าวและผลผลิตอย่างมาก

ผู้ศึกษาทดสอบค่าเฉลี่ยที่ได้จากตารางแสดงระดับการปรับตัวของเกษตรกร จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีรายได้เพิ่มขึ้น คือ ระดับ 3.50 โดยมีการกำหนดสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

H_1 : จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ก่อให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรทั้งด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพข้าวและผลผลิตอย่างมาก ถ้าค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้ในตารางมีค่าเท่ากับหรือมากกว่าค่าที่กำหนด (3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่า t มีค่าเป็นบวก

H_0 : จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ ก่อให้เกิดการปรับตัวด้านการลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มคุณภาพข้าวและผลผลิตในระดับไม่มาก ถ้าค่าที่คำนวณได้ในตารางมีค่าน้อยกว่าค่าที่กำหนด (3.50) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และค่า t มีค่าเป็นลบ

โดยในการทดสอบให้ความหมายของระดับการปรับตัวของเกษตรกร จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ในระดับมาก หมายถึงคะแนนเฉลี่ยอยู่ในช่วง 3.50-4.49 และเมื่อนำมาเขียนให้อยู่ในรูปของตัวแปร ได้ดังนี้

$$H_1 : \mu \geq 3.50$$

$$H_0 : \mu < 3.50$$

ผู้ศึกษาได้นำค่าที่คำนวณได้จากค่าเฉลี่ยระดับตารางแสดงการปรับตัวของเกษตรกร จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ มาเปรียบเทียบกับค่าที่กำหนดไว้ (3.50) และใช้ค่าสถิติ t -test ในการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ หากค่าที่คำนวณได้มากกว่าค่าที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่ายอมรับสมมติฐาน (H_1) และหากค่าที่คำนวณได้น้อยกว่าค่าที่กำหนดไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ถือว่าปฏิเสธสมมติฐานหลักและยอมรับสมมติฐานรอง (H_0) ปรากฏผลการศึกษา ดังนี้

ตารางที่ 14.16 ผลการวิเคราะห์ระดับการปรับตัวของเกษตรกร จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้

ตัวแปร	Test Value 3.50					
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	ค่า Sig (2-tailed)	ค่า t ยอมรับที่กำหนด (μ)	ค่า t
การปรับตัวของเกษตรกร จากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้	156	3.3749	.67794	0.0000	3.50	62.178

จากตารางที่ 14.16 พบว่า จากการทดสอบค่าเฉลี่ยรวม ระดับการปรับตัวของเกษตรกรจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนมาใช้ กับค่าเฉลี่ยที่กำหนดไว้ (3.50) แล้วพบว่าได้ค่าสถิติ (t-test) เท่ากับ 62.178 และมีนัยสำคัญ ที่ 0.000 แสดงว่าจากการนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน มาใช้ ก่อให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรทั้งด้านการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพข้าวเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีรายได้เพิ่มขึ้น จึงอาจสรุปได้ว่า ยอมรับสมมติฐานหลัก (H_1) และปฏิเสธสมมติฐานรอง (H_0) นั่นคือ การนำนโยบายเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน มาใช้ ก่อให้เกิดการปรับตัวของเกษตรกรทั้งด้านการลดต้นทุนการผลิต และเพิ่มคุณภาพข้าวเพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีรายได้เพิ่มขึ้น สมมติฐานที่ 3 จึงได้รับการยอมรับ